

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA

YKSI, KAKSI, AJA!

C-ajolupakurssin opetusmateriaalien kehittäminen

TEKIJÄT: Marjut Luoma
Anni Reinikainen

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala			
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma			
Työn tekijät: Marjut Luoma ja Anni Reinikainen			
Työn nimi Yksi, kaksi, aja! C-ajolupakurssin opetusmateriaalien kehittäminen			
Päiväys	21.2.2018	Sivumäärä/Liitteet	26/4
Ohjaajat Katriina Pylkkänen ja Heli Wahlroos			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppanit Suomen Hippos ry ja Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Osallistuminen ravikilpailuihin ohjastajana edellyttää vähintään voimassa olevaa C-ajolupaa. Raviradat ja hevosjalostusliitot järjestävät C-ajolupakursseja vuosittain. C-ajolupakursseilla opetellaan ravikilpailusääntöjen lisäksi erilaisia lähetystapoja, kuten tasoitusajoa ja ryhmäajoa. Kurssien aikataulu on tiukka, ja nykyään käytössä olevat opetusmateriaalit ovat puutteellisia ja vanhanaikaisia. Myös kouluttajien pedagogisissa taidoissa on puutteita. Näin ollen kaikki kurssilaiset eivät välttämättä ehdi sisäistää teoriaa riittävän hyvin, jolloin käytännön harjoituksissa voi sattua vaaratilanteita.</p> <p>Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja siinä kehitettiin erilaisiin lähetystapoihin keskittyvä opetusmateriaalipaketti, jota voidaan käyttää vapaasti C-ajolupakursseilla ympäri Suomen. Työn tilaajina olivat Suomen Hippos ry ja Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry. Opinnäytetyössä on kaksi osaa: opetusmateriaali ja raportti. Raportissa kerrottiin ajolupakursseihin ja pedagogiikkaan liittyvää teoriataustaa sekä kuvattiin koko opinnäytetyöprosessia. Vertailukohtaa ja kehitysideoita ajolupakurssien opetusmateriaaliin haettiin Ruotsista ja tekemällä pieni kyselytutkimus ajolupakurssien kouluttajille ja kurssia suorittaville. Kyselyssä ilmeni, että tarvetta opetusmateriaalin kehittämiseen on, koska kurssilaisten oppimisessa on havaittavissa puutteita. Varsinaisessa opetusmateriaalissa käytiin läpi erilaiset ravikilpailujen lähetystavat, havainnollistaen niitä kuvien ja animaatioiden avulla. Opetusmateriaali löytyy kokonaisuudessaan Suomen Hippos ry:n verkkosivuilta.</p> <p>Uusi opetusmateriaali helpottaa kouluttajien opetustyötä ja tehostaa kurssilaisten oppimista. Tehokkaamman teoriaopetuksen avulla tärkeisiin käytännön harjoituksiin jää enemmän aikaa ja harjoitukset sujuvat turvallisemmin. Kouluttajien pedagogisten taitojen kehittämiseen kannattaa kiinnittää jatkossa huomiota. Myös C-ajolupakurssin oppituntimäärän lisäämisestä voisi olla hyötyä.</p>			
Avainsanat hevoset, raviurheilu, ajolupa, kurssi, koulutus, opetusmateriaali			

Field of Study Natural Resources and the Environment			
Degree Programme Degree Program in Agriculture and Rural Development			
Authors Marjut Luoma and Anni Reinikainen			
Title of Thesis One, two, drive! Developing teaching material for C-driving licence courses			
Date	21.2.2018	Pages/Appendices	26/4
Supervisors Katriina Pylkkänen and Heli Wahlroos			
Client Organisation /Partners The Finnish Trotting and Breeding Association and Ostrobothnia's Horse Breeders' Association			
<p>Abstract</p> <p>A valid C-driving license is required to participate in harness racing competitions as a driver. Racetracks and horse breeding associations arrange C-driving license courses every year. On C-driving license courses the participants learn about the harness racing competition rules and the different start methods like the standing start (a circular volt start) and the group race (a start from behind a motorized starting gate). A course timetable is tight and the teaching materials are incomplete and old-fashioned. This makes the theory difficult to understand and might cause dangerous situations during the driving practices. The trainers also lack pedagogical skills.</p> <p>This thesis is functional and the purpose is to develop a better teaching material package focusing on the different start methods. The material is going to be used freely on all C- driving license courses in Finland. The subscribers of the thesis are the Finnish Trotting and Breeding Association and the Ostrobothnia's Horse Breeders Association. The thesis consists of two sections which are the teaching materials and the report. This report provides information about the C- driving license courses, pedagogical perspective and the description of the entire thesis process. A comparison and development ideas were obtained from Sweden and by carrying out a small inquiry research which was aimed to the course teachers and to those who have completed the course. The survey showed that there is the need to develop the teaching materials, because there are some shortcomings in learning. The actual teaching material goes through a variety of start methods illustrated with images and animations. The teaching material can be found entirely from the Finnish Trotting and Breeding Association 's website.</p> <p>The new teaching material facilitates teaching and intensifys learning. The more effective theoretical instruction leaves more time to important practical exercises and the exercises are then safer. It is worth paying attention to the pedagogical skills of the trainers in future. Adding lessons in the C-driving licence course could be useful.</p>			
<p>Keywords</p> <p>horses, harness racing, driving licence, course, education, teaching material</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	C-AJOLUPAKURSSIT SUOMESSA	7
2.1	Suomalainen ajolupajärjestelmä.....	8
2.2	Käytössä olevat kilpailumuodot	9
3	VERTAILUSSA RUOTSALAINEN RAVIKOULUTUSJÄRJESTELMÄ.....	11
4	PEDAGOGIIKAN HUOMIOIMINEN OPETUSMATERIAALIA KEHITETTÄESSÄ	12
4.1	Opetuksen kehitystarpeita	12
4.2	Taitojen oppiminen.....	13
4.3	Taitojen opettaminen.....	13
4.4	Oppimistyyliä ja niiden huomioiminen.....	15
4.4.1	Auditivinen oppija	15
4.4.2	Visuaalinen oppija.....	15
4.4.3	Kinesteettinen oppija.....	16
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	17
5.1	Kyselytutkimus.....	18
5.2	Opetusvideoiden animointi	19
5.3	Aineiston kokoaminen.....	21
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	23
7	PÄÄTÄNTÖ.....	26
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT.....	27
	LIITE 1: RUOTSALAINEN RAVIKOULUTUSJÄRJESTELMÄ	29
	LIITE 2: KYSELYLOMAKE KURSSILAISILLE.....	30
	LIITE 3: SÄHKÖPOSTIKYSELY KOULUTTAJILLE.....	32
	LIITE 4: ESIMERKKIKAPPALE OPETUSMATERIAALISTA.....	33

1 JOHDANTO

Vuorossa on illan viimeinen ravilähtö, mutta lähtö palautetaan. Vielä kolmannellakaan yrityksellä ei päästä matkaan. Valjakot harhailevat kuka missäkin, yksi ohjastajista on pudonnut kärryiltä ja va- paaksi päässyt hevonen törmää vierellä juosseeseen valjakkoon. Käynnissä on kaikkien aikojen kata- strofi.

Edellä kuvattu tilanne on ehkä hieman liioiteltu, mutta valitettavasti todellisuudessa täysin mahdolli- nen. Mikäli ohjastajat eivät hallitse hevosiaan eivätkä osaa ravikilpailusääntöjä, muuttuu tämä Suo- men toiseksi seuratuin urheilulaji vaaralliseksi. Jotta tällaisilta tilanteilta välttyttäisiin, ohjastajien kou- lutukseen täytyy panostaa. Jokaisen ravikilpailuissa ohjastavan täytyy suorittaa C-ajolupa, jolla hän voi todistaa hallitsevansa riittävät tiedot ja taidot osallistuakseen raveihin ohjastajana.

Tämän opinnäytetyön aiheena on C-ajolupakurssin opetusmateriaalien kehittäminen. C-ajolupa tun- netaan paremmin nimellä ravikortti. C-ajolupa vaaditaan, jotta voi ajaa hevosilla ravikilpailuissa. Täl- lä hetkellä korttikurssien opetusmateriaalit ovat vanhanaikaisia ja ehkä jopa alkeellisia. Esimerkiksi volttamista, yleisimmin käytössä olevaa lähetystapaa, jossa hevoset ravaavat suurella ympyrällä, opetetaan sokeripalojen tai Lego-palikoiden avulla siirtelemällä niitä käsinpiirretyllä alustalla. Kurs- sien aikataulu on tiukka, joten opetusta olisi jotenkin tehostettava, jotta kaikki ehtisivät varmasti op- pimaan ja sisäistämään erilaiset lähetystavat. Tämä vaikuttaa merkittävästi turvallisuuteen ravikilpai- luissa. Erilaisia lähetystapoja ovat tasoitusajo, ryhmäajo ja linjalähetys. Ne kaikki perustuvat ravikil- pailusääntöihin. (Huttunen ja Mikkonen 2016-11-02.)

Idea opinnäytetyön aiheesta tuli Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry:n toiminnanjohtaja Aune Huttusel- ta, joka on myös opinnäytetyön toinen toimeksiantaja. Huttunen ja hänen seurassaan ollut Kainuun hevosjalostusliiton toiminnanjohtaja Kirsi Mikkonen kertoivat Savonia-ammattikorkeakoululla järjes- tetyssä ideaseminaarissa, että C-ajolupakurssien opetusmateriaalit kaipaivat kipeästi päivitystä. Kyseessä on siis tilaustyö, jonka toimeksiantajina ovat Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry sekä Suo- men Hippos ry, jota edustaa Katariina Lamminpää. Ohjaavana opettajana toimii Savonia- ammattikorkeakoulun hevosjalouden lehtori Katriina Pylkkänen.

Aiheen valintaan vaikutti tekijöiden kiinnostus raviurheiluun ja halu olla mukana kehittämässä tätä hienoa urheilulajia. C-ajolupakurssin opetusmateriaalien kehittäminen on tärkeää myös lajin turvalli- suuden kannalta. Koska käytössä ei ole yhdenmukaisia opetusmenetelmiä, ajoluvan suorittaneissa on havaittavissa suuria tasoeroja, mikä on merkittävä turvallisuusriski. Lähdöissä ajetaan 500- kiloilla eläimillä, joten kolarin sattuessa myös vahingot voivat olla suuret. Kolareita täytyy siis pyrkiä välttämään kaikin keinoin. Ohjastajien riittävä taitotaso onkin yksi tärkeimmistä työkaluista kolarei- den ennaltaehkäisemiseksi. Opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa kaikkien Suo- men 16 hevosjalostusliiton vapaaseen käyttöön soveltuva opetusmateriaalipaketti, jota hyödynne- tään C-ajolupakursseilla. Opetusmateriaali keskittyy erilaisten lähetystapojen havainnollistamiseen. Materiaali kootaan Hippoksen verkkosivuille. Koska kyseessä on opetusmateriaalin kehittäminen, työssämme täytyy huomioida myös pedagoginen näkökulma. Erilaiset oppimistyyliä täytyy ottaa huomioon, jotta kaikki kursseille osallistuvat hyötyisivät uudesta opetusmateriaalista. Ideoita ope-

tusmateriaalin kehittämiseen haetaan pienellä kyselytutkimuksella ja tutustumalla Ruotsin ajolupajärjestelmään.

2 C-AJOLUPAKURSSIT SUOMESSA

Ravikilpailuissa ajaa vuosittain noin 2 400 ohjastajaa. Uusia C-ajolupia suoritetaan joka vuosi noin 150 kappaletta. (Huttunen ja Mikkonen 2016-11-02.) Hevosjalostusliitot ja raviradat järjestävät ajolupakursseja vuosittain, mikäli osallistujia on riittävästi. Kurssi järjestetään, jos osallistujia on vähintään kymmenen. Ajolupakurssille voi osallistua aikaisintaan puoli vuotta ennen kuin täyttää 16 vuotta. Ajolupa tulee kuitenkin voimaan vasta 16-vuotiaana. Kurssille osallistuvalla tulee olla riittävät tiedot ja taidot hevosten käsittelystä, valjastamisesta ja ajamisesta. Taitojen riittävyys testataan pääsykokeella. Yli 60-vuotiailta hakijoilta vaaditaan lisäksi lääkärintodistus. Ajolupakursseilla opiskellaan ravikilpailusääntöjä niin teoriassa, kuin käytännössäkin. Teoriaopetuksen lisäksi jokaisen kurssilaisen on osallistuttava käytännön volttausharjoituksiin. Alkuun harjoitellaan ilman hevosia, kunnes volttaus sujuu. Lopulta otetaan hevoset mukaan harjoituksiin. Kurssin läpäisemiseksi vaaditaan hyväksytty teoriakoe sekä volttaus- ja ajokoe. Ajolupa on voimassa 60 ikävuoteen asti, minkä jälkeen se voidaan uusida erityisehdoin lääkärintodistusten perusteella. 70 ikävuoden jälkeen ajolupaa jatketaan vain vuodeksi kerrallaan. (Suomen Hippos ry 2017a; Suomen Hippos 2017b, 37.)

Ajoluvan historia alkaa 1960-luvulta, jolloin raveihin alettiin vaatia ajolupaa. Tuolloin puhuttiin ajoluvasta ja ravikortista. Ajoluvan tulo liittyi vahvasti siihen, että raviurheilusta tuli vakavasti otettava urheilulaji ja sen oli järjestäydyttävä. Alkuvaiheessa ajoluvan sai lähettämällä valokuvan, virkatodistuksen sekä tietyn rahasumman Suomen Ravirenkaaseen, joka oli Suomen Hippos ry:n edeltäjä. Kortti saapui paluupostissa kotiin. Varsinaisten korttikurssien järjestäminen alkoi 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Vuosien varrella ajolupiin on tullut erilaisia luokkia, joiden tavoitteena on erottaa amatöörit ammattilaisista. Lainaohjastajakulttuuri, joka saapui Suomeen 2000-luvulla, on myös muuttanut käytäntöjä. (Mahlamäki 2017-12-01.) Lainaohjastajalla tarkoitetaan henkilöä, joka ohjastaa jonkun toisen valmennuksessa olevia hevosia tiettyä korvausta vastaan.

Suomen Hippos ry on koonnut C-ajolupakurssiohjeen, joka jaetaan kaikille kouluttajille. Ohjeessa on määritelty hinnasto, luentoaineisto sekä opetuskertojen sisältö. Hinnaston tarkempi erittely vuodelta 2018 on esitetty taulukossa 1. Oppituntien sisältöjä ovat esimerkiksi lääkintämääräykset eläinlääkärin luennoimana sekä ravitapahtuman läpikäyminen. Opetuskertoja on vähintään kymmenen ja opetustuntimäärä noin 40. Kaikkiaan ajolupakurssi kestää noin kuukauden. Noin puolella opetuskerroista on ajoharjoituksia. (Huttunen 2017-04-20.) Aluksi perehdytään teoriaan, minkä jälkeen opetellaan volttaussääntöjä vetämällä ravikärryjä itse (kuva 1), ja vasta sen jälkeen harjoituksiin otetaan mukaan hevoset.

TAULUKKO 1. Vuoden 2018 hinnasto (Suomen Hippos 2018.)

Vuoden 2018 hinnasto	
Pääsykoe	60 €
Kurssimaksu C/Mc-ajolupakurssi	285 €
Loppukokeen uusinta	35 €
Kurssin suorittaminen kolmen (3) hylkäyksen jälkeen	115 €
Kurssimaksuun sisältyy opetuksen lisäksi ravikilpailusäännöt kirjanen, varusteopas, lääkityskirjanpito, kilpailukutsut-lehti sekä järjestävän radan oma käsiohjelma	

Kurssin loppuvaiheessa on kenraaliharjoitukset ennen varsinaisia loppukokeita, jotka muodostuvat 50 kirjallista kysymystä sisältävästä teoriakokeesta ja ajokokeesta. Ajokokeessa arvioidaan kokonaisuutta ja siihen on määritelty erilliset hylkäysrajat. Tavoitteena on kouluttaa turvallisia ohjastajia, koska pienikin virhe voi olla hevosten kanssa iso ja vaarallinen. Tässä asiassa ollaan erittäin tarkkoja. (Huttunen 2017-04-20.)

KUVA 1. Volttasharjoitukset ilman hevosta Kuopion raviradalla. (Ala-Korpi 2017-08-22.)

Suomen Hippos ry:n tekemissä ohjeissa kerrotaan, että opetustilojen ja -välineiden, kuten luentotilan ja ravikärryjen, tulee olla tarkoitukseen soveltuvia. Havaintomateriaalien, kuten esimerkkitapausten, käyttäminen on myös tärkeää. (Huttunen 2017-04-20.) Nykyisellään lähetystapojen opettamiseen ei kuitenkaan ole olemassa yhtenäistä materiaalia, vaan jokainen kouluttaja tekee asiat omalla tavallaan. Opetusta toteutetaan pahimmillaan käyttäen avuksi esimerkiksi Lego-palikoita tai sokeri-paloja. Näitä liikutellaan käsinpiirretyllä alustalla volttaussäätöjen havainnollistamiseksi. (Huttunen ja Mikkonen 2016-11-02.)

2.1 Suomalainen ajolupajärjestelmä

C-ajolupa oikeuttaa lämmittämään omassa tai toisen henkilön valmennuksessa olevia hevosia raviradalla ja ajamaan kilpaa lähdöissä, joissa ensimmäinen palkinto on korkeintaan 1 200 euroa. Mikäli ohjastaja on ajanut yli viisitoista Suomessa järjestettyä lähtöä, hän voi ohjastaa kilpailuissa, joiden ensimmäinen palkinto on korkeintaan 2 400 euroa. Suurkilpailujen karsinnoissa ei kuitenkaan saa ajaa C-ajoluvalla. Ajoluvan voimassaolo päättyy, ellei ohjastaja aja yhtään lähtöä kymmenessä vuodessa. Ajoluvan voi tässä tapauksessa uusia suorittamalla ajolupakurssin loppukokeen ja siihen liittyvät maksut. C-ajoluvan nostamista B-ajoluvaksi voidaan hakea silloin, kun ohjastaja on ajanut viisikymmentä Suomessa järjestettyä lähtöä, sekä suorittanut teoriakokeen hyväksytysti. B-ajoluvalla saa ohjastaa lähdöissä, joiden voittaja saa enimmillään 20 000 euroa. B-ajoluvan voimassaolo vaatii

ohjastamista vähintään viidessä lähdössä kolmen edeltävän vuoden aikana. Mikäli ajolupa peruuntuu, sitä voi hakea uudelleen ajettuaan viisi lähtöä vuoden sisällä. A-ajolupaa voi hakea, kun on ohjastanut 100 Suomessa järjestetyssä ravikilpailulähdössä. A-ajolupa oikeuttaa ajamaan kilpaa kaikissa lähdöissä. Ajoluvan pitäminen voimassa vaatii 30 lähdön ajamista kolmen edeltävän vuoden aikana. Peruuntuneen ajoluvan uusintaa voi hakea ajettuaan 20 lähtöä kalenterivuoden aikana. Ajoluvat nousevat ja laskevat aina yhden pykälän kerrallaan. C-ajoluvan haltija ei siis esimerkiksi voi hakea suoraan A-ajolupaa. Poikkeuksena tästä on koko ajoluvan peruminen, jonka Suomen Hippos ry voi tarvittaessa perustellusti tehdä. (Suomen Hippos 2017b, 38.) Suomessa suoritettu ajolupa oikeuttaa ajamaan kilpaa myös ulkomailla (Haanketo 2017-12-18). Ajolupa voidaan myöntää rajoitettuna henkilöille, joilla on ollut C-ajolupa voimassa viimeisen kymmenen vuoden sisällä. Rajoitettu ajo-oikeus oikeuttaa ajamaan harjoitusraveissa sekä käsittelemään ja lämmittämään hevosia kilpailupaikalla kilpailuajana. (Suomen Hippos 2017b, 39.) Henkilö, jolla on vastuvalmentajalisenssi, saa lämmittää omassa valmennuksessaan olevia hevosia radalla kilpailuajana ilman C-ajolupaa (Suomen Hippos 2017b, 52).

Montessa, eli raviratsastuksessa, kilpailevat ohjastajat voivat suorittaa mC-ajoluvan, joka oikeuttaa ohjastamaan monte-lähdöissä ja lämmittämään hevosia ainoastaan ratsain. Monte-kortin suorittanut henkilö voi hakea C-ajolupaa osallistumalla yhteen ajoharjoitukseen kärryillä. Hänen täytyy myös suorittaa loppukoe ajaen. Muuten vaatimukset mC-ajolupakurssilla ovat samat kuin C-ajoluvassa, mutta kurssia täydennetään monte-osiolla. Monte-ohjastajat suorittavat käytännön harjoitukset ratsain. (Suomen Hippos ry 2017a.)

2.2 Käytössä olevat kilpailumuodot

Suomessa on käytössä kaksi varsinaista kilpailumuotoa, tasoitusajo ja ryhmäajo (Suomen Hippos 2017b, 31). Tavallista kapeammilla radoilla tasoitusajon volttilähetys tapahtuu kapean radan sääntöjä noudattaen (Suomen Hippos 2017b, 55). Ryhmäajojen poikkeustilanteessa, kuten lähtöauton rikkoutuessa, voidaan lähetys suorittaa myös linjalähetysenä (Suomen Hippos 2017b, 57).

Tasoitusajo on toinen yleisimmistä kilpailumuodoista. Tasoitusajossa hevoset voidaan laittaa lähtemään eri lähtöpaaluilta, jolloin osa hevosista saa etumatkaa muihin nähden. Lähtöpaaluja on 20 metrin välein, ja pisin mahdollinen takamatka on 100 metriä. Tasoitusperusteita hevosten sijoittamisesta eri paaluille voivat olla esimerkiksi hevosen sukupuoli, ikä tai voittosumma. Tasoitusajossa lähtö tapahtuu niin sanottuna volttilähetysenä. Volttilähdössä kukin hevonen ravaa arvotun kilpailunumeronsa määräämällä paikalla "voltissa" eli suurella ympyrällä voltaussääntöjen mukaisesti (kuva 2). Volttilähtöön voi osallistua alle 2 000 metrin perusmatkoilla 14 hevosta ja 2000 metrin ja sitä pidempien perusmatkojen lähdöissä 16 hevosta. Samalta lähtöpaalulta voi lähteä enintään 12 hevosta. (Suomen Hippos 2017b, 31.) Kapeilla radoilla ja tilapäisradoilla järjestettävissä volttilähdöissä noudatetaan kapean radan sääntöjä. Niiden mukaan alle 2 000 metrin matkoille voi osallistua enimmillään kymmenen hevosta, ja sitä pidemmille matkoille 12 hevosta. Samalta paalulta voi lähteä korkeintaan kahdeksan hevosta, jotta kaikki mahtuvat voltaamaan turvallisesti. (Suomen Hippos 2017b, 55.)

KUVA 2. Volttaavia valjakoita (TotoTV 2018.)

Toinen käytössä olevista kilpailumuodoista on ryhmäajo. Ryhmäajossa hevoset lähtevät matkaan lähtöauton siivekkeiden takaa (kuva 3) ja jokainen hevonen juoksee saman matkan. Autolähtöön voi osallistua enimmillään 12 hevosta, ja joskus harvoin erikoistapauksissa 15 hevosta. Poikkeustapauksissa, kun lähtöautoa ei voida syystä tai toisesta käyttää, lähetys suoritetaan linjalähettyksenä. (Suomen Hippos 2017b, 31.)

KUVA 3. Ryhmäajon lähetys tapahtuu lähtöauton avulla (Reinikainen 2015-08-01).

3 VERTAILUSSA RUOTSALAINEN RAVIKOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Suomi, Ruotsi, Ranska ja Italia ovat Euroopan neljä suurinta raviurheilumaata. Opinnäytetyössä vertailumaaksi on valittu Ruotsi, koska ruotsalainen raviurheilu on parhaiten verrattavissa Suomen raviurheiluun. Suomessa ja Ruotsissa on käytössä pitkälti samat säännöt ja määräykset. Esimerkiksi Ranskassa on vastaavasti aivan erilainen volttauskulttuuri. Siellä varsinainen volttaus tapahtuu sisäkentän puolella eikä varsinaisella radalla, kuten Pohjoismaissa.

Ruotsissa raviurheiluharrastuksen aloittaminen on tehty helpoksi. Harrastuksen voi aloittaa minkä ikäisenä tahansa ilman aiempaa kokemusta raviurheilusta. Jokaiselle löytyy varmasti sopiva kurssi, sillä ruotsalainen ravikoulutusjärjestelmä on erittäin monipuolinen ja monitasoinen (liite 1). Kurseja löytyy sekä lapsille että aikuisille, ja aihepiirit vaihtelevat kaikesta varsinaiseen raviurheiluun liittyvästä toimihenkilökoulutuksiin ja pedagogiikkaan eli ravikoulun ohjaajana toimimiseen. Jokaisesta kurssista on olemassa kurssikuvaukset, joissa määritellään kurssin sisältö, tavoitteet ja kohderyhmä. Osasta kurseja vastaavat paikalliset ravikoulut, kun taas jotkin kurssit järjestetään muutamana kerän vuodessa keskitetysti, eli useamman paikkakunnan ihmiset kokoontuvat yhteiseen koulutukseen. Lisäksi Ruotsissa voi käydä ravilukion ja opiskella yliopistossa hippologiksi. (ST 2017b; ST s.a.) Vastaavaa koulutusta ja ammattinimikettä Suomessa ei ole.

Monipuolisen koulutustarjonnan lisäksi myös Ruotsin lisenssijärjestelmä on aivan erilainen kuin Suomessa. Poni- ja monte-lisenssien lisäksi on lisenssit A, B, C, D, E, F ja G. Osalla lisensseistä saa ajaa myös kilpaa, osalla vain valmentaa hevosia. (ST 2017a.) Ruotsissa Suomen C-ajolupaa vastaavalle ajolupakurssille on tiukemmat pääsyvaatimukset kuin Suomessa. Kurssille voi osallistua aikaisintaan 15-vuotiaana. Osallistujalla pitäisi olla vähintään vuoden verran kokemusta hiittityöskentelystä, eli kovavauhtisesta ajamisesta ravihevosella, ja yleinen tietämys volttilähdöstä. Osallistujalla tulisi lisäksi olla paljon kokemusta hevosista ja ajamisesta, mielellään ammattivalmentajien ohjauksessa. (Solvalla 2017; ST 2017b.)

Ruotsin ajolupakurssilla käsitellään teoriassa pitkälti samoja asioita kuin Suomen ajolupakursseilla. Näitä asioita ovat muun muassa ravikilpailusäännöt, sallitut ja kielletyt varusteet sekä erilaiset lähetystavat. Kurssi koostuu vähintään viidestätoista kahden ja puolen tunnin koulutustilaisuudesta. Osallistujille on annettava mahdollisuus suorittaa vähintään kymmenen hyväksyttyä harjoituslähtöä koulutuksen aikana. Kurssi päättyy teoriakokeeseen ja ajokokeeseen, jotka on suoritettava hyväksytysti. Monte-ohjastajilta vaaditaan lisäksi hyväksytty kuntotesti. Hyväksytyt kurssin jälkeen osallistuja voi hakea ajolupaa. (ST 2017b.)

Ruotsalaisessa Solvalla ravikoulussa erilaisia lähetystapoja opetetaan Svensk Travsportin tekemän DVD:n avulla. DVD:ssä käsitellään sekä voltti- että autolähtöä. Tämän lisäksi opetuksessa käytetään ravikilpailusäännöissä olevia havainnollistavia kuvia volttaussäännöistä. Teoriaopetuksen jälkeen siirrytään suoraan käytännön harjoituksiin hevosten kanssa. Käytössä olevat opetusmenetelmät on todettu riittäviksi ja toimiviksi. (Wikander 2017-11-27.)

4 PEDAGOGIIKAN HUOMIOIMINEN OPETUSMATERIAALIA KEHITETTÄESSÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on opetusmateriaalin kehittäminen ja tuottaminen. Näin ollen pedagogista näkökulmaa ei voi unohtaa. C-ajolupakursseille osallistuvat ovat usein varsin erilaisia esimerkiksi iältään ja koulutustaustaltaan. Samalla kurssilla voi olla mukana 16-vuotias peruskoulupohjainen nuori ja 60-vuotias yliopistotutkinnon suorittanut maisteri. Kurssilaisten lähtökohdat oppimiseen voivat siis olla hyvinkin erilaiset. Lisäksi ihmisillä on erilaisia oppimistyyplejä, jotka olisi kaikki pystyttävä huomioimaan. Ajolupakursseille osallistuvilla on kuitenkin useimmiten hyvä motivaatio, mikä tukee oppimista. He ovat vapaaehtoisesti ilmoittautuneet maksulliselle kurssille ja heidän tavoitteenaan on päästä ajamaan kilpaa tai ainakin suorittamaan lämmitysajoa toisen ihmisen valmennuksessa olevilla hevosilla. Tällainen tavoite on niin kutsuttua sisäistä motivaatiota, eli oppijaa motivoi uuden taidon oppiminen sekä itsensä kehittäminen (Salakari 2007, 69). Tavoitteellisuus onkin tärkeä osa oppimista, sillä selkeä tavoite motivoi ja tehostaa oppimisprosessia (Salakari 2007, 19).

Ajolupakursseilla myös kouluttajien pedagogiset taidot voivat olla varsin puutteelliset. Kouluttajille järjestetään vuosittain oma koulutuksensa, jossa käsitellään kurssien järjestämistä. Koulutuksen anti on kuitenkin usein vaatimaton: esimerkiksi pedagogista näkökulmaa siellä ei käsitellä lainkaan. Kouluttajilta ei myöskään vaadita minkäänlaista tenttiä todentamaan heidän osaamistaan. Käytännössä kouluttajat oppivat kurssien pitämisen menemällä mukaan edellisen kouluttajan pitämälle kurssille tai oppimalla yksin yrityksen ja erehdyksen kautta kurssia pitämällä. Tämä on kuitenkin melko hidas tapa oppia, koska ajolupakursseja järjestetään vain kerran vuodessa, jos silloinkaan, joten riittävän rutiinin kartuttamiseen kuluu helposti vuosia. (Huttunen 2018-01-11.) Kouluttajan omasta ohjastajataustasta olisi varmasti hyötyä opettamiseen.

4.1 Opetuksen kehitystarpeita

Osana opinnäytetyötä tehtiin kyselytutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää ajolupakurssien nykytilanne ja saada ideoita uuden opetusmateriaalin sisältöön. Kouluttajille ja kurssilaisille oli erilliset kyselyt, jotka löytyvät liitteistä 2 ja 3. Tarkempi kuvaus kyselyn kulusta on esitelty kappaleessa 5.1.

Useimpien kouluttajien mielestä vaikeimpia asioita kurssilla on juuri lähetystapojen opettaminen. Erityisesti juoksuratojen ja takavolttien ajoitukset ovat usein vaikeimpia sisäistää. Osa kouluttajista kokee lähetystapojen havainnollistamisen teoriassa haastavaksi, kun taas osa ei koe lähetystapojen opettamista lainkaan ongelmana. Lähetystapojen opetuksessa käytetään muun muassa videoita lähdöistä, ravikilpailusäännöissä olevia kuvia sekä kurssin videointia ja videoiden katsomista jälkeensä. Kaikki kouluttajat ovat yhtä mieltä siitä, että käytännön harjoitukset ja riittävät toistot niin hevosten kanssa kuin ilmankin ovat tärkeimpiä oppimisen kannalta. Myös ravivalmentajien ja muiden ammattilaisten antamat vinkit ja esimerkit koettiin tärkeäksi. Autolähtöä ja linjalähtöä ei useinkaan käydä läpi kuin teoriassa. Autolähtöharjoituksen jättämistä pois perusteltiin hevosten epätasaisuudella ja turvallisuudella. Ideoita havainnollistavammasta opetusmateriaalista olivat animaatiot ja epäonnistuneista lähdöistä kootut esimerkitapaukset.

Kurssilaiset kokevat oppineensa volttaussäännöt ja käytännön volttauksen vähintäänkin kohtalaisesti. Yleisesti kaivattiin käytännön harjoituksia auto- ja linjalähtöön. Vastaajat kokivat, etteivät he osaa kunnolla kuin perusvolttauksen. Eniten osaamisen puutetta oli linjalähdössä. Vastauksista ilmeni, että volttasharjoituksissa tapahtuu jonkin verran läheltäpiti -tilanteita, minkä vuoksi teoriaopetukseen kaivattiin parannusta. Myös kurssilaisten mielestä käytännön harjoitukset olivat tärkeimpiä, sillä niissä oppii eniten. Yksi vastaajista esitti mielenkiintoisen idean internetissä olevasta harjoitustentistä, jonka avulla voisi itseksensä harjoitella loppukokeen teoriaosuutta varten.

4.2 Taitojen oppiminen

Ravihevosella ajaminen ja erilaisten lähetystapojen, kuten volttauksen, osaaminen ovat käytännön taitoja. Tällaisia taitoja ei opita lukemalla tai katsomalla, vaan tekemällä. Taitoja voi oppia itse, jolloin yrityksen ja erehdyksen kautta oppimisen merkitys korostuu ja oppimiseen kuluu enemmän aikaa. Käytännön taitojen oppiminen tehostuu merkittävästi, mikäli se tehdään ammattitaitoisen ja kokeneen henkilön opastamana. Oppiminen ja opettaminen ovat kuitenkin kaksi erillistä prosessia. Oppiminen tapahtuu oppijassa itsessään, ja opettaminen tukee tätä prosessia. (Salakari 2007, 7.) Riittävien toistojen myötä opittu taito siirtyy oppijan pitkäkestoiseen muistiin (Kupias 2007, 36–37).

Taitojen oppiminen jaetaan usein kolmeen vaiheeseen. Oppimisen vaiheiden tunteminen helpottaa opetuksen suunnittelua. Ensimmäisessä vaiheessa opetellaan tarvittavat periaatteet. (Salakari 2007, 9–19.) Näin tehdään myös C-ajolupakurssilla, kun volttaussäännöt opiskellaan ensin teoriassa. Perusteiden jälkeen harjoitellaan jo opittua käytännössä. Tässä vaiheessa oppijalle on tärkeää antaa palautetta hänen työstään ja auttaa häntä tarvittaessa. Motivaatiota pidetään yllä sopivan haastavilla harjoituksilla. (Salakari 2007, 9–19.) Tätä vaihetta ravikorttikurssilla vastaa lähinnä ravikärkyjen vetäminen radalla ilman hevosta. Oppimisen kolmannessa vaiheessa oppija parantaa suorituksensa laatua, nopeutta ja sujuvuutta. Oppimisen kannalta on tärkeää, että oppijalle annetaan taitojen lisääntyessä enemmän vastuuta. (Salakari 2007, 9–19.) Viimeistä vaihetta voidaan verrata volttauksen harjoitteluun hevosten kanssa. Vähitellen homma alkaa sujua ja loppukoe voidaan järjestää turvallisesti.

Aktiiviseen oppimiseen vaikuttavia asioita ovat aiempi kokemus sekä opittavan asian omakohtaistaminen ja sen soveltaminen (Kupias 2007, 38–39). Kun mietitään asiaa C-ajolupakurssin kannalta, voidaan tehdä seuraavia huomioita: henkilöillä, jotka hakeutuvat C-ajolupakurssille, on yleensä aiempaa kokemusta alasta ja he ovat hyvin tietoisia asioista. He osaavat ajatella asiaa omakohtaisesti soveltaen sitä omaan elämäänsä ja käytäntöön.

4.3 Taitojen opettaminen

Hyvin suunniteltu ja toteutettu opetus takaa parhaiten koulutukselle asetettujen tavoitteiden täyttymisen. Selkeä tavoitteellisuus on tärkeä lähtökohta opetuksen suunnittelulle. On määriteltävä tarkkaan, mitä oppilaiden olisi koulutuksen jälkeen osattava. (Salakari 2007, 179–180.) C-ajolupakurssilla tämä tavoite on, että kurssilaiset osaavat kurssin jälkeen ravikilpailusäännöt ja ohjastaa hevosta turvallisesti erilaisissa lähtö- ja kilpailutilanteissa. Tavoitteen asettamisen jälkeen

suunnitellaan, millä menetelmillä tavoitteisiin päästään. Opetuksen suunnittelun tulee olla oppijäläh- töistä, koska opetus on heitä varten. Suunnittelussa olisi huomioitava myös motivaation ylläpito ja käytännöllisyys. Erityisesti teoriaopetuksessa taukoja tulisi olla riittävästi, vähintään kahden tunnin välein, koska keskittyminen ja asioiden omaksuminen ovat taukojen avulla tehokkaampaa. (Salakari 2007, 179–180.) Hyvän opetusmateriaalin tulisi saada oppija ymmärtämään miksi asia on tärkeää oppia. Opetusmateriaalin tulee olla mielenkiintoinen ja selkeä, jotta se pitää mielenkiintoa yllä ja tu- kee keskittymistä. Opetusmateriaalin suuntaaminen kohderyhmälle sopivaksi on tärkeää. Hyvä ope- tusmateriaali on kuin uutinen, eli tärkein informaatio kerrotaan alussa, jolloin se jää parhaiten mie- leen. Opetusmateriaalia tehdessä täytyy tiedostaa erilaiset oppimistavat. (TJS Opintokeskus 2018.)

Opetusmenetelmät voidaan jakaa toistaviin, ymmärtäviin ja soveltaviin menetelmiin, sekä luovaksi oppimiseksi. Kun tavoitteena on opetetun muistaminen, on toistaminen tärkeä osa opetusta. (Kupias 2007, 36–37.) C-ajolupakursseilla lähetystapojen opetuksessa tämä toteutuu siinä mielessä hyvin, että esimerkiksi volttaus opetetaan ensin teoriassa ja sitten käytännössä. Käytännön harjoituksia toistetaan useaan kertaan, niin kauan, että jokainen osaa toimia lähtötilanteessa. Näin asia jää pa- remmin mieleen. Samalla tämä opetustapa on myös ymmärtävä ja soveltava, koska asia osataan so- veltaa käytäntöön kurssin jälkeen (Kupias 2007, 37). Luovaan oppimiseen sisältyy mm. aivoriihiä ja väittelyitä (Kupias 2007, 38). Tällainen opetusmenetelmä ei ole käytössä C-ajolupakurssilla, koska aikataulu on tiukka, ja esimerkiksi ravikilpailusäännöistä väittelemine ei ole olennaista.

Hyvän kouluttajan ominaisuudet eivät ole persoonallisia piirteitä, vaan tapa miten kouluttaja suhtau- tuu itseensä, koulutettaviinsa sekä omaan asiantuntijuuteensa. Kouluttajan asiantuntijuuden pitää olla sillä tasolla, että se auttaa koulutettavia saavuttamaan asetetut tavoitteet. Kouluttajan läsnäolo, eli tässä tapauksessa vuorovaikutus, on myös tärkeä ominaisuus. Kun esiintyminen on muuttunut rutiininomaiseksi, eivät koulutettavat enää koe, että esiintyjä on läsnä. Hyvä kouluttaja on arvostet- tu, eikä aliarvioi koulutettaviaan. Kouluttajan tulee pystyä samaistumaan koulutettaviinsa sekä olla innostava. Hyvä kouluttaja on myös nöyrä ja hän tukee koulutettaviaan heidän oppimisessaan. (Ku- pias 2007, 12–16.)

Käytössä olevalla oppimisympäristöllä voidaan vaikuttaa positiivisesti oppimiseen. Oppimisympäris- tön koolla, muodolla, kalustuksella, valaistuksella, väreillä, äänellä sekä teknologialla on merkitystä oppimisprosessissa. Esimerkiksi erilaisilla väreillä ja valaistuksella pystytään luomaan rauhallinen ja rentouttava ympäristö. Myös oppimistilojen muuntuminen vaikuttaa oppimisprosessiin. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013.) C-ajolupakurssilla opetusta suoritetaan luokkatilan lisäksi ulkona oikealla raviradalla, jolloin muutokset saavat aikaan tehokkaamman oppimisympäristön. Oppiminen on mie- lekkäämpää, kun se tapahtuu samassa ympäristössä, missä opittavaa asiaa käytännössä tarvi- taan. Oppimisympäristö ja monikanavaisuus luovat toivotun tuloksen. Monikanavaisuudella tarkoite- taan sitä, että oppimiseen käytetään useita aisteja yhtä aikaa. (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2013.) C-ajolupakursseilla tämä toteutunee paremmin uuden opetusmateriaalin myötä, kun animaa- tiot ääniraitoineen luovat uudenlaisen oppimisympäristön.

4.4 Oppimistyylit ja niiden huomioiminen

Opetusta suunnitellessa tulisi huomioida, että ihmiset oppivat eri tavoilla. Kaikkien oppiminen olisi varmistettava, jotta oppimistavoitteet voidaan saavuttaa. Oppimistyyli on tapa, jolla käsittelemme tietoa, jota vastaanotamme. Se on tapa, jolla asiaa lähestytään. Oppimistavat ovat yksilöllisiä ja jokainen meistä oppii omalla tavallaan. Oppimistyylit jaetaan karkeasti auditiiviseen, visuaaliseen sekä kinesteettiseen. Usein yksi oppimistapa on vahvempi kuin toinen, mutta joskus useampi oppimistapa voi olla vahva, jolloin oppiminen helpottuu. (Kielikompassi 2017; Opetushallitus 2013; Peda 2017; Portti vapauteen 2017.)

Opinnäytetyössä pyritään kehittämään sellainen opetusmateriaali, että se huomioisi kaikki tavat oppia. C-ajolupakurssien nykyiset käytännöt vastaavat jo melko hyvin kunkin oppimistyylin tarpeisiin. Uudistetusta opetusmateriaalista tulevat luultavasti hyötymään eniten visuaaliset oppijat, sillä heille animaatioiden näkeminen voi selkeyttää asioita paremmin. Toki niistä on varmasti hyötyä myös muiden oppimistyylien edustajille. Opetusmateriaalin loppuun on koottu videoita epäonnistuneista lähdöistä, joista jokainen oppija voi hyötyä. Etenkin, jos videot käydään yhdessä läpi kouluttajan kanssa pohtien, mikä meni pieleen.

4.4.1 Auditiivinen oppija

Auditiivinen oppija eli kuulija oppii parhaiten kuuloaistin avulla. Hän muistaa esimerkiksi mitä joku sanoi tai miltä jokin kuulosti. Auditiiviselle oppijalle luentojen kuuntelu, keskustelu ja ääneen lukeminen ovat parhaita tapoja oppia. Tällaiselle ihmiselle opetus tapahtuu mieluummin suullisesti kuin kirjallisesti. (Kielikompassi 2017; MLL 2017; Peda 2017; Portti vapauteen 2017; Opetushallitus 2013.)

Auditiiviset oppijat tarvitset oppimisen tueksi materiaalin, jossa puhutaan tai heillä tulee olla mahdollisuus kuunnella kouluttajaansa. Uusi opetusmateriaali käydään läpi luennoilla, kuten ennenkin. Tällöin opetusta on mahdollista seurata kuuntelemalla, mikä tukee auditiivisen oppijan oppimista.

4.4.2 Visuaalinen oppija

Visuaalinen oppija, eli näkijä, oppii parhaiten näköaistin avulla. Hän oppii näkemällä, lukemalla ja katsomalla. Oppimisessa apua on väreistä, kuvista ja taulukoista. Näkijälle suositeltavaa on kirjoittaa muistiinpanoja tai piirtää, jolloin oppiminen helpottuu. Tällaiselle ihmiselle opetus tapahtuu mieluiten kirjallisesti. (Kielikompassi 2017; MLL 2017; Peda 2017; Portti vapauteen 2017; Opetushallitus 2013.)

Visuaaliset oppijat tarvitsevat materiaalin, jota he voivat katsoa. Tässä tapauksessa animaatiot ovat loistava valinta lähetystapojen opetusmateriaaliksi. Koulutettavat voivat katsoa miten esimerkiksi volttaus pyörii, miten jonkun hevosen poisjäänti siihen vaikuttaa ja samalla asian sisäistäminen visuaaliselle ihmiselle on helpompaa. Toki heille on tarjolla myös tekstiä ja videoita epäonnistuneista lähtötapatumista.

4.4.3 Kinesteettinen oppija

Kinesteettinen oppija, eli tekijä, oppii parhaiten tuntoaistin ja liikkeen avulla. Hän oppii tekemällä ja kokeilemalla. Hänelle on eduksi, mikäli hän voi käyttää koko kehoaan oppiakseen. Myös kinesteettinen ihminen oppii muistiinpanoja tekemällä ja piirtämällä. Teoreettisten ohjeiden yhdistäminen käytäntöön on kuitenkin ykkösasia. Käytännön harjoitukset ovat avainkortti tällaiselle oppijalle. (Kieli-compassi 2017; MLL 2017; Peda 2017; Portti vapauteen; Opetushallitus 2013.)

Kinesteettiset oppijat ovat monesti haaste. C-ajolupakurssilla asia on ratkaistu niin, että teorian opiskelun jälkeen koulutettavat pääsevät tekemään asioita käytännössä. Volttauksen opettamiseen on monia erilaisia tapoja käytännön tasolla. Se aloitetaan joko ravikärryjä vetämällä, tai pyörällä polkemalla. Volttia pyöritään ilman hevosta niin, että asia on käytännön tasollakin opittu ennen kuin käyttöön otetaan hevosvoimat. Uudessa opetusmateriaalissa olevat animaatiot yhdistävät teorian käytännön esimerkiksi, jota on helpompi matkia volttausta harjoitellessa.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö on toiminnallinen, ja sen tavoitteena on kehittää ja tuottaa uutta opetusmateriaalia C-ajolupakursseille. Uuden opetusmateriaalin myötä oppiminen tiivistahtisilla kursseilla tehostuu ja turvallisuus käytännön harjoituksissa ja myöhemmin varsinaisissa ravikilpailuissa paranee. Opinnäytetyön keskeisenä tuotoksena on opetusmateriaalipaketti, joka keskittyy erilaisten lähetystapojen opettamiseen ja havainnollistamiseen. Materiaalipaketti kootaan PowerPoint-esitykseen, johon sisältyy esimerkiksi ravikilpailusääntöjä, havainnollistavia kuvia ja animaatioita. Tuotos liitetään Suomen Hippos ry:n verkkosivuille, mistä materiaali on vapaasti käytettävissä kaikille C-ajolupakurssien kouluttajille ympäri Suomen.

Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu käytännön toteutuksen lisäksi toisena keskeisenä osana raportointi (Airaksinen ja Vilkkä 2003, 9). Opinnäytetyöraportista selviää työn taustat ja miten työtä on tehty. Raportista löytyy muun muassa C-ajolupakursseihin ja pedagogiikkaan liittyvää tietoa, tutkimusmenetelmien kuvaus ja tulosten analysointi sekä vertailua Ruotsin ajolupajärjestelmään. Opinnäytetyö muodostuu siis kahdesta osasta: raportista ja opetusmateriaalipaketista, joka on työn varsinainen tuotos eli produktio. Produktion kirjoitustyyli eroaa jonkin verran raportista. Raportissa kirjoitetaan tutkimusviestinnän keinoilla, mutta produktiossa tekstin täytyy puhutella suoraan kohderyhmää. (Airaksinen ja Vilkkä 2003, 65.) Tässä tapauksessa kohderyhmä on C-ajolupakurssin osallistujat. Esimerkiksi lähdeviitteitä ei käytetä samalla tavalla raportissa ja produktiossa (Airaksinen ja Vilkkä 2003, 65). Hyvin kirjoitettu raportti ja produktio luovat tekijöistä uskottavan ja asiantuntevan kuvan lukijoille (Airaksinen ja Vilkkä 2003,81).

Opinnäytetyön merkittävimmät työvaiheet on kuvattu kuviossa 1. Aihe opinnäytetyöhön saatiin marraskuussa 2016 suoraan toimeksiantajalta, joka kertoi, että C-ajolupakurssien opetusmateriaalien kehittämiseksi olisi tarvetta. Aihekuvaus kirjoitettiin alkuvuodesta 2017, ja aloituskokous pidettiin helmikuussa 2017. Aloituskokouksen jälkeen aloitettiin työsuunnitelman kirjoittaminen ja taustatietojen hankinta. Tässä vaiheessa myös Suomen Hippos ry ilmoitti halustaan ryhtyä toiseksi toimeksiantajaksi. Työsuunnitelmaseminaari pidettiin huhtikuussa 2017. Syksyllä 2017 alettiin vähitellen kirjoittaa teoriaosuutta. Teoriaa koottiin monipuolisesti sekä kirjallisista että internet-lähteistä. Osa tiedoista saatiin tekemällä haastatteluja sähköpostitse. Teoriaosuus saatiin viimeistelyä vaille valmiiksi tammikuussa 2018, minkä jälkeen alkoi animointi ja opetusmateriaalipaketin kokoaminen.

KUVIO 1. Opinnäytetyöprosessin eteneminen

5.1 Kyselytutkimus

Opinnäytetyöhön kuului suppeahko kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, joka toteutettiin kesällä 2017. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka lähetystapojen opetusta voitaisiin kehittää. Tutkimuksessa tehdyt kyselyt suunnattiin sekä ajolupakurssien kouluttajille, että ajoluvan suorittaneille. Kyselyt löytyvät liitteistä 2 ja 3. Kyselytutkimuksen tavoitteena oli selvittää C-ajolupakurssin järjestäjien ja kurssin suorittaneiden mielipiteitä lähetystapojen opetuksesta ja opetusmateriaalin kehittämisestä. Lähetystapojen opettamisen kehityskohteiden selvittäminen oli tärkeää, jotta osattiin tehdä paremmin tarpeita vastaava uusi opetusmateriaali. Uusi opetusmateriaali tehostaa oppimista, jolloin ajoluvan suorittaneiden tiedot ja taidot paranevat ja lähtötapahtumat sujuvat turvallisesti.

Tutkimuskysymykset muotoiltiin sillä perusteella, mihin kysymyksiin haluttiin vastauksia (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2007, 171). Tutkimusta voi luonnehtia kartoittavaksi, koska siinä haluttiin löytää uusia näkökulmia ja ideoita. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2007, 134.) Tutkimuksessa haastateltiin C-ajolupakurssin järjestäviä kouluttajia, joista poimittiin järjestäjiä ympäri Suomen. Kurssilaisten näkökulmaa kysyttiin Kuopion ja Oulun kurssilaisilta sekä lisäksi tehtiin epävirallisia "radanvarsikyselyitä". Vastauksia kurssin käyneiltä kertyi kaikkiaan kolmisenkymmentä. Kyselyn vastaajamäärä pidettiin tarkoituksella suppeahkona, koska kysely ei ollut opinnäytetyön pääasiallinen tarkoitus. Kyselyn laajuuteen vaikuttivat myös ajankäyttö sekä sisällölliset seikat (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2007, 174). Halutut asiat saatiin selville pienelläkin vastaajamäärällä. Toisaalta suppea vastaajamäärä heikentää hieman kyselyn luotettavuutta.

Kyselymetodeja on monenlaisia, ja niistä yleisimpiä ovat haastattelut, kyselylomakkeet sekä erilaiset havainnoinnin muodot (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2007, 180). Kouluttajille kyselyt lähetettiin sähköpostitse ja niihin vastattiin myös sähköpostitse. Koulutettaville järjestetyt kyselyt toteutettiin kolmella tavalla: osalle kysely lähetettiin sähköpostitse, toisille kouluttajan jakamana paperiversiona sekä lisäksi tehtiin suullisia haastatteluita. Nämä keinot valittiin, koska oli otettava huomioon aika sekä muu käytettävissä oleva kapasiteetti (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2007, 180). Kyselyiden vastaukset käsiteltiin anonyymisti, jotta yhdenkään vastaajan henkilöllisyys ei paljastu. Kyselyn tulokset analysoitiin koosteena, eikä näin ollen yksittäisiä vastauksia pysty yhdistämään vastaajaan.

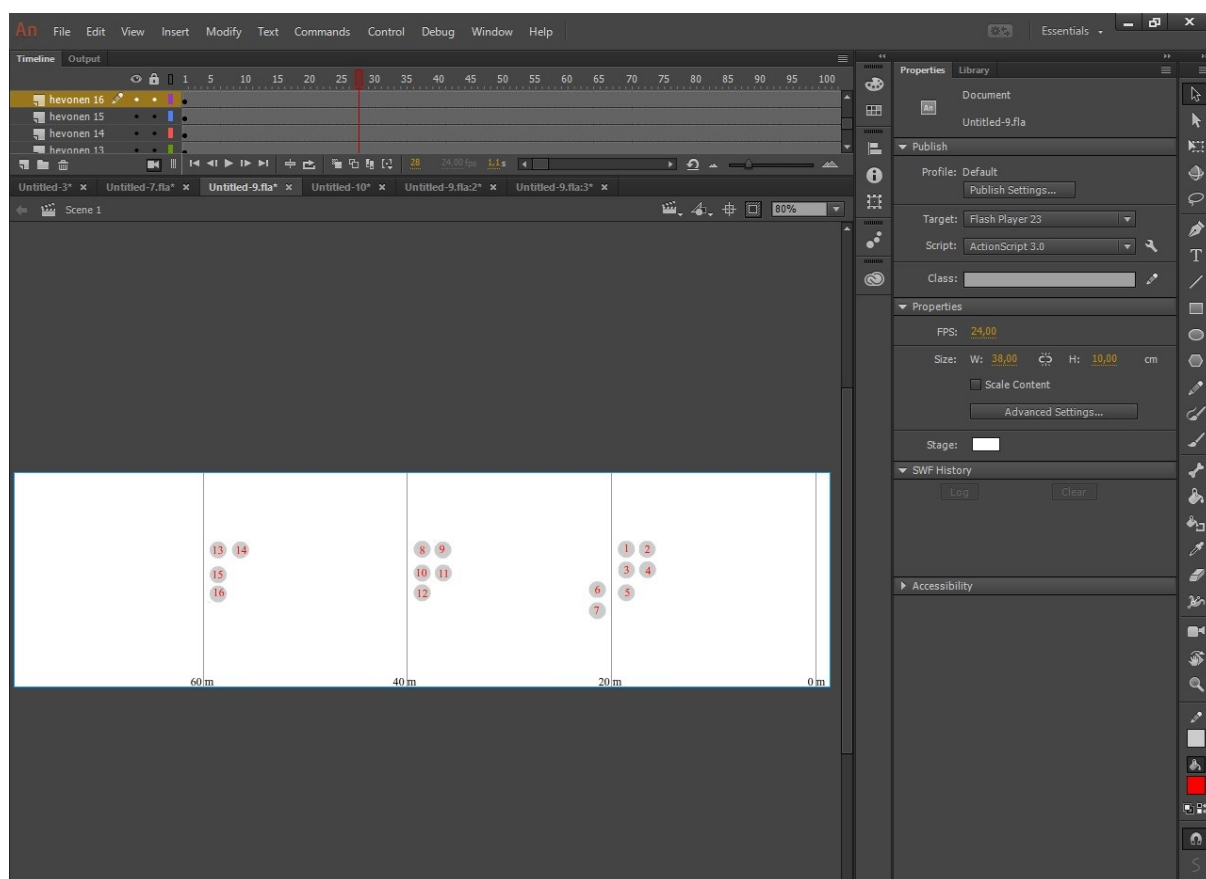
5.2 Opetusvideoiden animointi

Merkittävän osan opetusmateriaalista muodostivat erilaisia lähetystapoja havainnollistavat animaatiot. Animaatiossa video koostuu useista peräkkäisistä kuvista, jotka nopeasti vaihtuessaan luovat vaikutelman liikkeestä. Animaatiot tehtiin Adobe Animate CC 2017 -ohjelmalla. Ohjelma valittiin, koska se oli suhteellisen helppokäyttöinen ja pystyimme käyttämään sitä maksutta omilla opiskelijatunnuksillamme. Ohjelma oli englanninkielinen ja meille entuudestaan täysin tuntematon, kuten myös koko animointiprosessi. Opettelimme ohjelman käytön täysin itsenäisesti katsomalla englanninkielisiä ohjevideoita ja virheistä oppimalla. Varsinaiset volttaussäännöt jouduimme opettelemaan alusta alkaen ravikilpailusääntöjen ja todellisten ravilähtöjen tallenteiden avulla. Animaatioiden sisältötoiveet tulivat suoraan toimeksiantajalta Suomen Hippoksesta, ja ne olivat seuraavat:

1. Paalulla 12 hevosta, 20 metrin takamatkalla neljä hevosta
2. Paalulla viisi hevosta, 20 metrin takamatkalla seitsemän ja 40 metristä kaksi hevosta
3. Paalulla seitsemän hevosta ja 20 metrin takamatkalla seitsemän
4. Linjalähetys
5. Autolähtö

Animaatioita tehtiin siis kaikkiaan viisi kappaletta, joista kukin kuvaa hieman erilaista lähtötilannetta. Kapean radan säännöistä ei tehty omaa animaatiota, koska se on toimeksiantajan mukaan helppo oppia, jos osaa tavallisen volttauksen hyvin. Kapean radan volttausjärjestyksestä tehtiin havainnollistava kuva, joka liitettiin opetusmateriaaliin.

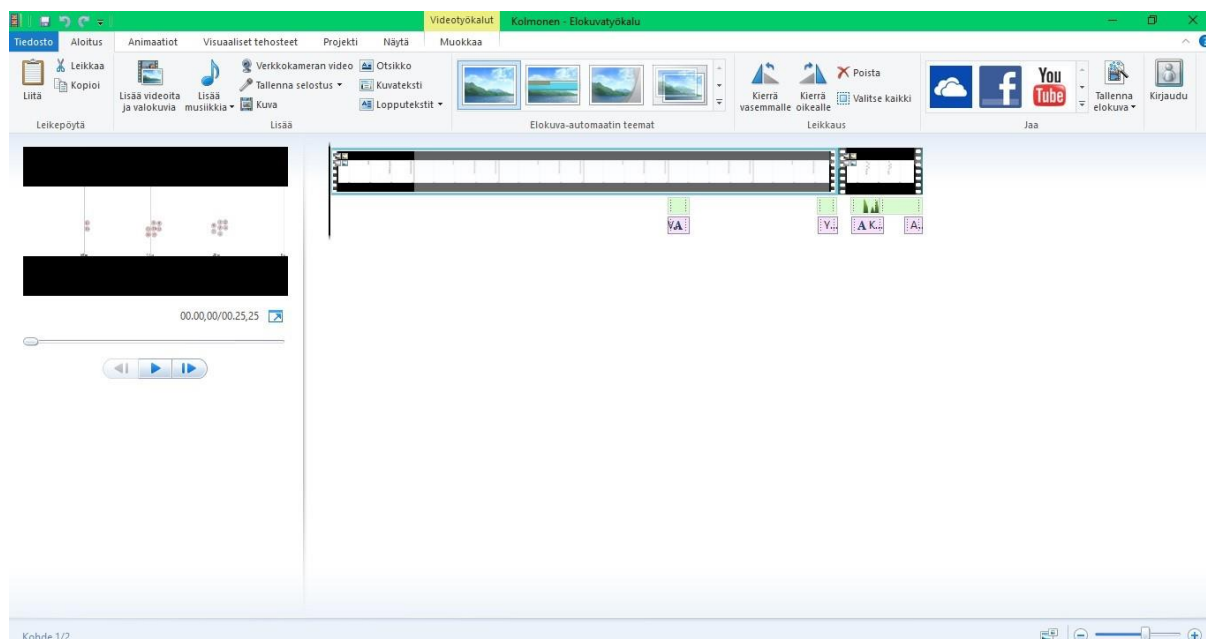
Ensimmäinen vaihe animoinnissa oli taustan tekeminen. Taustaan tehtiin neljä viivaa kuvaamaan lähtölinjoja (kuva 4). Taustan jälkeen tehtiin 16 numeroitua palloa kuvaamaan volttaavia valjakoita. Jokainen pallo ja sen sisällä oleva numero lukittiin symboliksi, jotta ne siirtyvät aina yhtä matkaa. Tämän jälkeen alkoi varsinainen animointi. Jokaiselle pallolle määritettiin pisteet, joissa niiden tulee kulloinkin olla. Näiden pisteiden välille luotiin classic tween -liikerata, jolloin pallot siirtyvät pisteestä toiseen tasaisesti. Kaikki volttausanimaatiot pystyttiin tekemään samalla taustalla, mutta auto- ja linjalähetykseen täytyi tehdä uudet taustat. Animointi vaati paljon tarkkuutta, jotta pallot pyörivät samassa tahdissa ja oikein suhteessa toisiinsa.

KUVA 4. Näkymä volttausanimaatiosta Adobe Animate CC 2017 -ohjelmassa (Luoma 2018-01-20.)

Animaatioiden ollessa valmiita niistä tehtiin videoita. Ensin pohjasta poistettiin esimerkiksi apuviivat, joita tarvittiin animaation luonnissa sekä ylimääräiset hevoset, vaikka ne olisivat olleet piilotettuina. Videon muuntaminen aloitettiin Export-valikosta valitsemalla Export-video, josta valittiin tallennuskansio. Tiedosto tallennettiin ensin mov-muodossa ja uuden ikkunan auettua se tallennettiin mp4-muotoon, joka on tietokonetoistossa käytettävä tiedostomuoto.

Koska video oli mp4-muotoinen, se editoitiin Windows Movie Maker -sovelluksella (kuva 5). Movie Maker valittiin, koska se mahdollistaa videoiden liittämisen yhteen, leikkaamisen, nopeuden hidastamisen tai nopeuttamisen sekä ääniraidan lisäämisen. Videoon liitettiin neljä eri ääniraitaa, joiden asettaminen oli tarkkaa. Volttilähtöjen ääniraidat koostuivat käskyistä ”Valmis”, ”Yksi”, ”Kaksi” ja ”Aja”, ja ne asetettiin paikalleen sen mukaan, missä kohdassa hevoset olivat menossa. Samalla ääniraitojen kohdalle asetettiin kukin käsky myös kirjoitettuna. Kun video oli valmis ääniraitoineen sekä teksteineen, se tallennettiin elokuvana tietokonetoistoa varten. Animaatioiden oikeellisuuden tarkistivat toimeksiantaja Aune Huttunen, suurkilpailuvalvoja Juha Päckilä ja Suomen Hippos ry.

KUVA 5. Näkymä animaation editoinnista Windows Movie Maker -ohjelmassa. (Luoma 2018-01-20.)

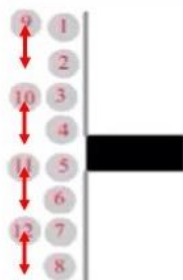
5.3 Aineiston kokoaminen

Lopullinen opetusmateriaali koottiin kahteen erilliseen PowerPoint-esitykseen. Toisessa esityksessä käsiteltiin ryhmäajo ja linjalähetys, toisessa tasoitusajo kapean radan sääntöineen. Kokoamisessa käytettiin Microsoft Office PowerPoint 2016 -ohjelmaa. Opetusmateriaali tehtiin Suomen Hippos ry:n valmiiseen PowerPoint-pohjaan. Siihen yhdistettiin ravikilpailusäännöt, havainnollistavat kuvat ja animaatiot sekä todellisista ravilähdöistä kuvatut videot yhdeksi selkeäksi ja helppolukuiseksi kokonaisuudeksi (kuva 6 ja liite 4). Fontiksi valittiin Calibri, koska sitä käytetään yleisesti Suomen Hippos ry:n materiaaleissa. Animaatioiden ja kuvien oikeellisuudesta oltiin tarkkoja. Opetusmateriaalissa on vain erittäin kokeneen ravituomarin ja suurkilpailuvalvojan Juha Päckilän ja Suomen Hippos ry:n hyväksymiä animaatioita ja havainnollistavia kuvia. Tekstiin otettiin mukaan vain C-ajolupaa suorittavien, tulevien ohjastajien, kannalta oleelliset asiat. Tällä tavoin pyrittiin huomioimaan kohderyhmä mahdollisimman hyvin. Opetusmateriaalin kirjoitustyyliä muokattiin helppolukuisemmaksi, jotta sitä on mukavampi lukea kuin jäykähköä sääntötekstiä.

Ryhmäajo

- Saa osallistua enintään 12 hevosta
- Hevoset 1-8 lähtevät eturivistä ja hevoset 9-12 toisesta rivistä
- Toisen rivin hevoset voivat valita lähtöratansa:

Suomen Hippos ry - Raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö
Finnish trotting and breeding association

KUVA 6. Esimerkki-dia opetusmateriaalista. (Reinikainen 2018-01-22.)

PowerPoint-ohjelman käyttäminen oli ennestään tuttua, mutta tekstin karsiminen ja muokkaaminen aiheuttivat paljon työtä. Samoin havainnollistavien kuvien tekeminen vei oman aikansa. Kuvien tekemiseen käytettiin apuna animaatioiden valmiita taustoja, kuten kuvasta 6 voi huomata. Kun asetelu oli oikea, kuvasta otettiin ruutukaappaus. Ruutukaappaukset rajattiin ja lisättiin PowerPoint-esitykseen. Epäonnistuneita lähtöjä kuvaavien videoiden kokoamiseen saatiin apua toimeksiantajalta. Valmis opetusmateriaalipaketti lähetettiin Suomen Hippos ry:lle, joka julkaisee sen omilla verkkosivuillaan.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä erilaisia lähetystapoja käsittelevä opetusmateriaalipaketti, joka tulee vapaaseen käyttöön C-ajolupakursseille ympäri Suomen. Opetusmateriaalin tarkoituksena oli helpottaa sekä kouluttajien opetustyötä, että kurssilaisten oppimista. Uusi materiaali ehdistee käyttöön jo vuoden 2018 ajolupakursseille. Suurin puute C-ajolupakursseilla on ollut se, ettei ole olemassa mitään yhtenäistä ja toimivaa opetusmateriaalia lähetystapojen opettamiseen. Ravikilpailusääntökirjan lukeminen koettiin kyselyn mukaan puuduttavaksi ja teoriaopetukseen kaivattiin parannusta. Näihin ongelmiin on pyritty vastaamaan tässä opinnäytetyössä. Hyvä opetusmateriaali ei kuitenkaan aina riitä, vaan merkitystä on myös opetustaidoilla.

Oppiminen tehostuu ammattitaitoisen ja kokeneen ohjaajan opastuksessa, ja hyvin suunniteltu ja toteutettu opetus takaavat oppimistavoitteiden täyttymisen parhaiten. Opinnäytetyötä tehdessä ilmeni, että kouluttajien pedagogisissa taidoissa olisi parannettavaa. Kouluttajat ovat usein opetelleet kursien pitämisen itseksensä tai edeltäjästään mallia ottamalla. Kouluttajille järjestettävässä koulutuksessa olisi syytä käsitellä enemmän pedagogiikkaa, kuten opettamisen teoriaa. Tähän asti koulutuksessa ei ole puhuttu lainkaan pedagogiikasta, joten pienikin lisäys toisi parannusta entiseen. Pedagogiikan alkeet ajolupakurssien kouluttajille voisivat sisältää esimerkiksi tietoa oppimisen vaiheista ja oppimiseen vaikuttavista tekijöistä. Kouluttajien olisi hyvä tietää, kuinka olla innostava ja pitää yllä oppilaiden motivaatiota, kuinka opetetaan oppijalähtöisesti ja kuinka tärkeää on antaa rakentavaa palautetta oppijan edistymisestä.

C-ajoluvan suorittaa vuosittain noin 150 henkilöä, joten joukkoon mahtuu varmasti kaikkien oppimistyylien edustajia. C-ajolupakursseilla käytössä olevat opetusmenetelmät vastaavat jo nykyisellään melko hyvin eri oppimistyylien tarpeisiin. Auditiivisille oppijoille on teorialuentoja, kinesteettisille oppijoille käytännön harjoituksia ja visuaalisille oppijoille tekstiä ja kuvia. Uudesta opetusmateriaalista hyötyvät todennäköisesti eniten visuaaliset oppijat, koska materiaalissa on paljon kuvia ja animaatioita. Myös kinesteettisille oppijoille voi olla hyötyä kuvista ja animaatioista, koska niissä teoria on yhdistetty havainnollistavasti käytäntöön. Ravikilpailusääntöjä selkeämmäksi muotoiltu teksti hyödyttää myös auditiivisia oppijoita, koska materiaalia on aiempaa helpompi seurata myös kuultuna. Esi-merkkikappale opetusmateriaalista löytyy liitteestä 4. Kouluttaja voi lisäksi selittää ja täydentää animaatioita ja videoita, mikä auttaa kaikenlaisia oppijoita. Opetusmateriaalin loppuun kootut videot epäonnistuneista lähdöistä auttavat huomaamaan yleisimpiä virheitä lähtötapahtumissa, jolloin niiden välttäminen tulevaisuudessa onnistuu. Kaikki videot ja animaatiot pystyy tarvittaessa pysäyttämään ja katsomaan uudestaan. Tämän ansiosta kaikki ehtivät varmasti huomata oleelliset asiat videoista ja animaatioista. Uusi opetusmateriaali on helppolukuinen ja selkeä, mikä pitää keskittymiskykyä yllä. Opetusmateriaali sopii hyvin kohderyhmälleen, eli ajolupakurssia suorittaville, koska siihen on koottu vain ohjastajan näkökulmasta oleelliset asiat.

Nykyään käytössä oleviin käytännön volttausharjoituksiin on syytä panostaa jatkossakin, koska volttaamisen oppii parhaiten tekemällä. Harjoittelemisen oikealla raviradalla realistisessa ympäristössä tekee oppimisesta mielekkäämpää. Suosittelisimme käytännön harjoituksia myös auto- ja linjalähetyksestä, koska niiden osaamisessa oli kyselyn perusteella havaittavissa suurta epävarmuutta. Opetusmateriaaliin tehtiin omat animaatiot havainnollistamaan näitä lähtötilanteita. Kyselyssä auto- ja linjalähtöjen käytännön harjoittelun jättämistä pois perusteltiin turvallisuudella ja hevosten epätasaisuudella, mikä on täysin ymmärrettävää. Turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää, eikä sitä pidä missään nimessä väheksyä. Olisiko kuitenkin turvallisempaa harjoitella valvotuissa olosuhteissa, kun päästää kokemattomat ohjastajat harjoittelemaan itseksensä todelliseen kilpailutilanteeseen? Linjalähtöjen harjoittelu ei ole sen vaarallisempaa kuin volttausharjoitukset, eikä hevosten epätasaisuudella luulisi olevan sen suurempaa merkitystä kuin volttilähdöissäkään. Linjalähdön harjoittelun suurin este on todennäköisesti ajan puute. Lähtöauton taakse kokoontumista ja auton takana olemista voisi harjoitella hitaassa vauhdissa, jolloin hevosten tasoeroilla ei ole niin suurta merkitystä. Tämä edellyttäisi kuitenkin sitä, että olisi varmistettava, että kurssille osallistuvat hevoset ovat totuneita lähtöautoon. Lähtöautoa säikkyvät hevoset voivat aiheuttaa turhia vaaratilanteita. Voidaan siis pohtia, olisiko kurssin kestoa mahdollista pidentää muutamalla oppitunnilla, jotta auto- ja linjalähetys ehdittäisiin opettaa käytännössä. Tämä aiheuttaisi tietysti lisäkustannuksia, niin järjestäjille kuin kurssilaisillekin. Uusi opetusmateriaali tehostaa teorian oppimista, jolloin käytännön harjoituksille jää enemmän aikaa ja harjoitukset sujuvat turvallisemmin. Kyselyssä ilmennyt toivetta sähköisestä harjoitustentistä pidämme myös harkitsemisen arvoisena.

Ruotsissa lähetystapojen opettamiseen käytetään DVD:tä. Suomessa vastaavaa ei ole olemassa, mutta uudessa opetusmateriaalissa olevat animaatiot voidaan rinnastaa siihen. Animaatiot voivat olla jopa selkeämpiä, koska ne on kuvattu suoraan ylhäältä päin, jolloin jokaisen valjakon paikka on helpompi hahmottaa. Ruotsissa ajolupakurssille on kovemmat pääsyvaatimukset, minkä vuoksi kurssilaisilla on kurssin alkaessa keskimäärin paremmat tiedot ja taidot kuin suomalaisilla kurssilaisilla. Näin ollen nopean teoriaosuuden jälkeen voidaan siirtyä suoraan käytännön harjoituksiin hevosten kanssa ilman suurempia turvallisuusuhkia. Korkeammat pääsyvaatimukset ovat mahdollisia, koska Ruotsissa raviurheilu on vieläkin suosittumpaa ja osallistujia on näin ollen enemmän ja heistä voidaan valita parhaat. Toinen syy, mikä mahdollistaa ruotsalaisten kovemmat pääsyvaatimukset, on ruotsalainen ravikoulutusjärjestelmä. Raviurheilun pariin on helppo liittyä, kun ravikoulut tarjoavat ensimmäisiä kursseja jo 5-vuotiaille. Suomessakin on poniravitoimintaa, joka tarjoaa ohjelmaa nuorisolle, mutta varsinaista ravikoulukulttuuria ei ole ainakaan toistaiseksi. Ratsastuskouluja löytyy vastaavasti paljon.

Suomessa raviurheiluharrastuksen aloittaminen ei ole yhtä helppoa kuin ratsastuksen aloittaminen, ellei kotona tai tuttavilla satu olemaan ennestään ravihevosiä. Vuonna 2016 Suomessa oli 220 000 raviurheilun harrastajaa ja seuraajaa. Vastaavasti ratsastuksen harrastajia oli 170 000. (Hippolis, Suomen Hippos ry, SRL ja Luke hevostalous 2017.) Raviurheilu siis kiinnostaa ihmisiä. Raviurheiluharrastajien lukumäärä on tosin hieman harhaanjohtava, koska siihen on laskettu mukaan kaikki lajia seuraavat. Suuri osa seuraajista ei ole varsinaisesti tekemisissä hevosten kanssa, vaan tuovat pa-

noksensa raviurheiluun pelaamalla toto-pelejä. Ravikoulukulttuuriin olisi hyvä panostaa tulevaisuudessa, jotta raviurheilun pariin saataisiin uusia ihmisiä ja sitä kautta uusia osallistujia C-ajolupakursseille. Lisäselvitystä tulisikin tehdä, olisiko tällaiselle ravikoulujärjestelmälle suomessa kysyntää, sillä kyseessä voisi olla merkittävä markkinarako. Hyvänä esimerkkinä on vuoden 2017 alusta asti toiminut Vermon ravikoulu. Tällaisia toivoisi näkevän lisää lähivuosina. Mikäli ravikouluja perustettaisiin useampia, olisi mahdollista vuokrata ravikoulun kokeneita ja tottelevaisia hevosia ajolupakursseille. Tämä lisäisi turvallisuutta entisestään ja voisi tuoda ajolupakursseille lisää osallistujia, koska monelle sopivan hevosien puuttuminen on este kurssille osallistumiselle.

7 PÄÄTÄNTÖ

Opinnäytetyöprosessi oli erittäin opettavainen. Opimme paljon uutta, vaikka raviurheilu oli meille jo ennestään tuttua. Erityisen tyytyväisiä olemme siihen, kuinka hyvin opimme käyttämään animointiohjelmia. Animaatioiden tekeminen oli meille täysin uutta, kuten myös käyttämämme ohjelma. Volttaussäännöt olivat uutta tietoa myös meille, vaikka olimme aikaisemmin nähneetkin lukuisia auto- ja volttilähtöjä käytännössä. Usean uuden asian yhdistäminen yhdeksi animaatioksi oli aluksi todella haastavaa. Opinnäytetyössä käsitellyt pedagogiset asiat vaativat omalta osaltaan paljon työtä, koska aihe ei varsinaisesti kuulu luonnonvara-alan opintoihin. Oppimastamme on kuitenkin varmasti hyötyä tulevaisuudessa, etenkin jos työllistymme opetusosalalle tai toimimme yrittäjänä esimerkiksi ravikoulussa.

Opinnäytetyön oli alun perin tarkoitus valmistua joulukuussa 2017. Muiden opintojen vuoksi aikataulua jouduttiin venyttämään parilla kuukaudella. Tämä oli kuitenkin opinnäytetyön laadun kannalta hyvä asia, koska näin meillä oli paremmin aikaa keskittyä työn tekemiseen. Parin kuukauden viivästyemisestä huolimatta työ saatiin valmiiksi hyvissä ajoin ennen valmistumista. Aikataulua lukuunottamatta työ eteni suunnitelmien mukaisesti, eikä aihe lähtenyt tarpeettomasti rönsyilemään.

Opinnäytetyön tekeminen kahdestaan oli hyvä valinta, koska se vahvisti nykyään korkealle arvostettuja yhteistyötaitoja ja töiden delegointia. Yhteistyömme toimi paljon odotettua paremmin. Parin kanssa asioita pystyi suunnittelemaan ja pohtimaan monipuolisemmin ja toisen edistymisen motivoi itseäkin jatkamaan eteenpäin. Tärkeässä roolissa olivat myös yhteistyökumppanimme Suomen Hippos ry, Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry, ohjaavat opettajat sekä kaikki muut, jotka ovat jollain tapaa osallistuneet opinnäytetyöprosessiin. Heistä jokainen ansaitsee kiitoksen. Yhteistyö kaikkien osapuolien kanssa sujui erittäin hyvin. Erityisesti haluamme kiittää Pohjanmaan hevosjalostusliitto ry:n Aune Huttusta ensinnäkin hyvästä aiheesta ja nopeista vastauksista aina pulmien ilmaantuessa.

Opinnäytetyön lopputulokseen ja koko tekoprosessiin olemme tyytyväisiä. Toiminnallinen opinnäytetyö oli onnistunut valinta ja sitä oli mukava tehdä. Mielestämme työ on monipuolinen ja riittävän kattava, koska se pitää sisällään pienen tutkimuksen, varsinaisen opetusmateriaalin ja perinteisen raportin kansainvälistä ja pedagogista näkökulmaa unohtamatta. Tekemämme opetusmateriaali on mielestämme onnistunut ja selvä parannus entiseen. Tutkimuksessa ilmeni toive siitä, että kaikki ajolupakursseilla käsiteltävä materiaali olisi koottuna samalla tavalla yhteen kaikkien käytettäväksi. Tässä opinnäytetyössä siihen ei ollut valitettavasti mahdollisuutta, koska työstä olisi helposti tullut todella laaja. Ravikilpailusääntöjen lisäksi olisi pitänyt käsitellä myös esimerkiksi varusteoppaan sisältö ja lääkintämääräykset. Tämä voisi kuitenkin olla hyvä jatko-opinnäytetyön aihe jollekin. Toivomme, että opinnäytetyöstämme on apua tulevilla C-ajolupakursseilla niin kouluttajille kuin kurssilaisillekin.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- AIRAKSINEN, Tiina ja VILKKA, Hanna 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- ALA-KORPI, Hannu 2017-08-22. Volttausharjoitukset ilman hevosta [digikuva]. Pohjois-Savon hevosjalostusliitto [Facebook-julkaisu].
- HAANKETO, Olavi 2017-12-18. Suurkilpailuvalvoja [luento]. Iisalmi: Savonia-ammattikorkeakoulu.
- HIRSJÄRVI, Sirkka, REMES, Pirkko ja SAJAVAARA, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Keuruu: Tammi
- HIPPOLIS, SUOMEN HIPPOS RY, SUOMEN RATSASTAJAIN LIITTO ja LUKE HEVOSTALOUS 2017. Hevostalous lukuina 2016 [verkkajulkaisu]. Suomen Hippos ry. [Viitattu: 2018-01-26]. Saatavissa: http://www.hippos.fi/files/17847/Hevostalous_lukuina_2016_lopullinen.pdf
- HUTTUNEN, Aune 2017-04-20. Hippoksen ohje c-ajolupakurssille [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Marjut Luoma. [Tulostettu 2017-04-20.]
- HUTTUNEN, Aune 2018-01-11. Oppari asioita [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Anni Reinikainen. [Tulostettu 2018-01-11.]
- HUTTUNEN, Aune ja MIKKONEN Kirsi 2016-11-02. Opinnäytetyöaihe: C-ajolupakurssin opetusmateriaalien uudistaminen ja kehittäminen [luento]. Iisalmi: Savonia-ammattikorkeakoulu.
- JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU 2013. Artikkelit: Oppimisen iloa tukeva oppimisympäristö [verkkosivu]. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [Viitattu 2018-01-22.] Saatavissa: <http://oppimateriaalit.jamk.fi/ajatusliikkuu/artikkelit/oppimisen-iloa-tukeva-oppimisymparisto/>
- KIELIKOMPASSI 2017. Oppimistyyli [verkkosivu]. Jyväskylän yliopiston kielikeskus. [Viitattu 2017-04-09.] Saatavissa: <https://kielikompassi.jyu.fi/opioppimaan/oppimistyyli.htm>
- KUPIAS, Päivi 2007. Kouluttajana kehittyminen. Helsinki: Gaudeamus.
- MAHLAMÄKI, Matti 2017-12-01. C-ajolupakurssin historiasta [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Marjut Luoma. [Tulostettu 2017-12-01.]
- MLL, 2017. Oppimistyyli [verkkosivu]. MLL. [Viitattu 2017-04-09.] Saatavissa: http://www.mll.fi/nuortennetti/koulu_ja_tyo/koulu/oppimistyyli/
- OPETUSHALLITUS 2013. Aisteihin perustuvat oppimistyyli [verkkodokumentti]. Opetushallitus. [Viitattu 2017-04-09.] Saatavissa: http://webfronter.com/verkkonen/tyopaikkaohjaaja/ff_files/Ohjaaminen/Dokumentit/Oppimistyyli
- PEDA 2013. Oppimistyyli [verkkosivu]. Peda.net. [Viitattu 2017-04-09.] Saatavissa: <http://peda.net/veraja/siilinjarvi/ahmo/tiedottaminen/opo/oppiminen/oppimistyyli>
- PORTTI VAPAUTEEN 2017. Oppimistyyli [verkkosivu]. Portti vapauteen. [Viitattu 2017-04-09.] Saatavissa: http://www.porttivapauteen.fi/vapautuvat/opas_oppimisvaikeuksiin/oppimistyyli
- SALAKARI, Hannu 2007. Taitojen opetus. Saarijärvi: Saarijärvi Offset.
- SOLVALLA 2017. Licenskurser [verkkosivu]. Solvalla Travskola. [Viitattu: 2017-12-01.] Saatavissa: <https://www.solvalla.se/travskola/licenskurser>
- ST 2017a. Licencer [verkkosivu]. Svensk Travsport. [Viitattu: 2017-12-01.] Saatavissa: <https://www.travsport.se/artikel/licenser>
- ST 2017b. Kursbeskrivning travsportens utbildningar 2017 [verkkajulkaisu]. Svensk Travsport. [Viitattu: 2017-12-01.] Saatavissa: https://www.travsport.se/polopoly_fs/1.444462!/menu/standard/file/kursbeskrivningar_travsportens%20utbildningar.pdf

ST s.a. Travsportens utbildningar [verkkajulkaisu]. Svensk Travsport. [Viitattu: 2018-01-11.] Saatavissa:

https://www.travsport.se/polopoly_fs/1.419774!/menu/standard/file/travsportens%20utbildningar%20version%203.pdf

SUOMEN HIPPOS RY 2017a. Ajolupakurssi [verkkodokumentti]. Suomen Hippos ry. [Viitattu 2017-04-08.] Saatavissa: http://www.hippos.fi/raviurheilu/ohjastajat_ja_valmentajat/ajolupakurssi

SUOMEN HIPPOS RY 2017b. Ravikilpailusäännöt ja poniravikilpailusäännöt [verkkodokumentti]. Suomen Hippos ry. [Viitattu 2017-04-08.] Saatavissa:

http://www.hippos.fi/files/17233/ravikilpailusaannot_2017.pdf

TJS OPINTOKESKUS 2018. Tee oppimateriaali [verkkodokumentti]. Tjs opintokeskus. [Viitattu 2018-01-22.] Saatavissa: [http://jarjestotuki.tjs-](http://jarjestotuki.tjs-opintokeskus.dev2.kehatieto.fi/tyovalineet/tuota_toimivaa_oppimateriaalia_oppimateriaalia.html)

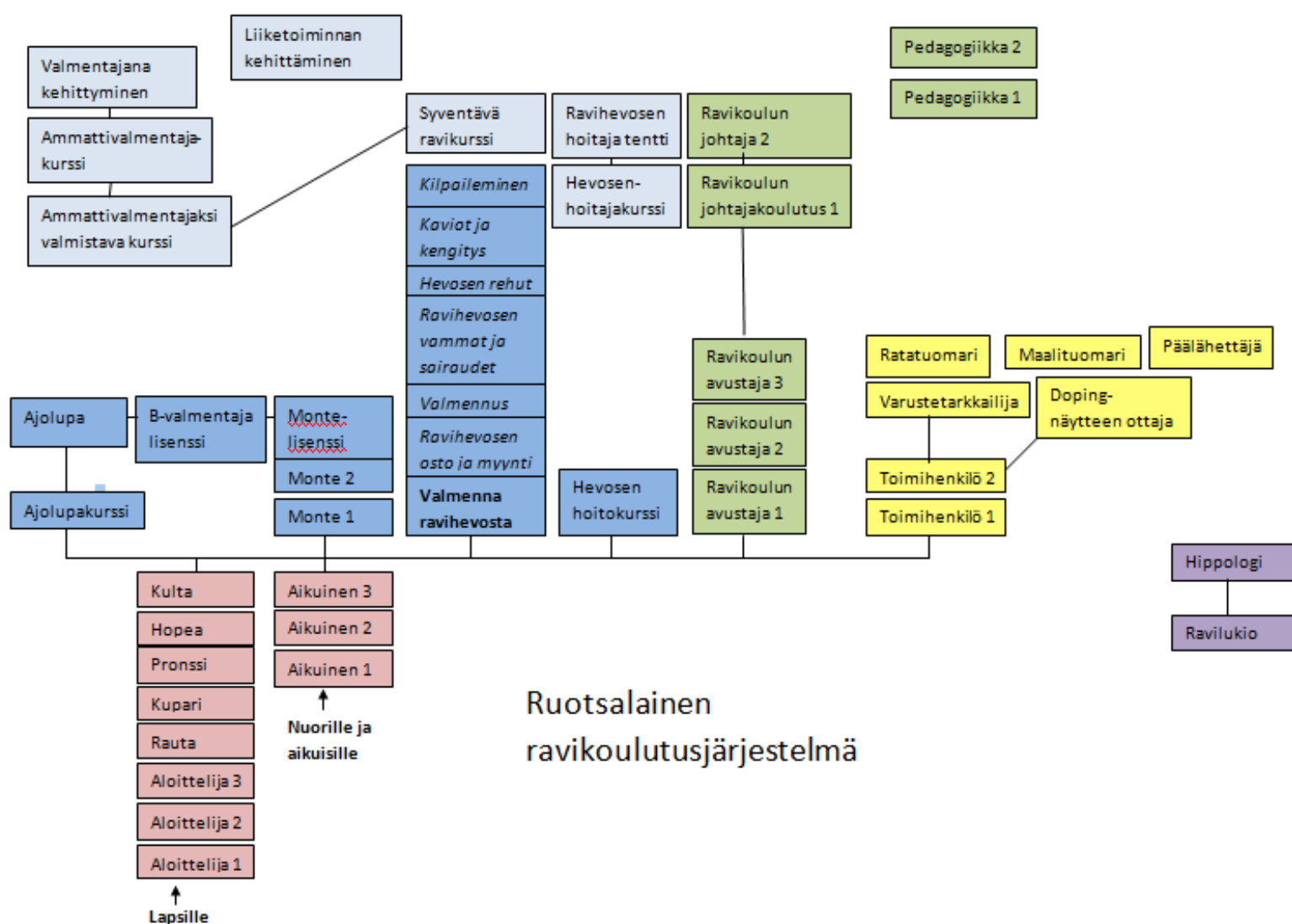
[opintokeskus.dev2.kehatieto.fi/tyovalineet/tuota_toimivaa_oppimateriaalia_oppimateriaalia.html](http://jarjestotuki.tjs-opintokeskus.dev2.kehatieto.fi/tyovalineet/tuota_toimivaa_oppimateriaalia_oppimateriaalia.html)

TOTOTV 2018. Arkisto [lähtötallenne]. Veikkaus. [Viitattu: 2018-01-19]. Saatavissa:

<http://tototv.icareus.com/web/guest;jsessionid=0377C728BD3E874BF08D3D081D0944B2.node1>

WIKANDER, Björn 2017-11-27. Frågor om svenska licenskurser [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Anni Reinikainen [Tulostettu: 2017-11-27.]

LIITE 1: RUOTSALAINEN RAVIKOULUTUSJÄRJESTELMÄ

LIITE 2: KYSELYLOMAKE KURSSILAISILLE

C-ajolupakurssin lähetystapojen opetusmateriaalin kehittäminen

Tämä kysely on osa Savonia-ammattikorkeakoulun agrologien opinnäytetyötä. Työn tarkoituksena on kehittää C-ajolupakurssien opetusmateriaaleja nykyaikaisemmaksi. Opinnäytetyö ja sitä myötä kysymykset painottuvat eri lähetystapojen oppimiseen ja opetusmenetelmien ongelma-kohtiin niin kouluttajien kuin koulutettavien näkökulmasta. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti.

1. Miltä sinusta tuntui opiskella lähetystapoja nykyisen materiaalin pohjalta?

---

2. Mitkä asiat olivat helppoja?

---

3. Mitkä asiat olivat vaikeita?

---

4. Tulisiko sinulle mieleen jokin keino, jonka avulla oppisit asiat helpommin?

---

5. Kaipaisitko jostain osa-alueesta lisää käytännön harjoituksia? (esim. autolähtö, linjalähtö)

---

6. Kuinka hyvin koet osaavasi eri lähetystavat?

Kiitos ajastanne!

LIITE 3: SÄHKÖPOSTIKYSELY KOULUTTAJILLE

Hei!

Opiskelemme Savonia-ammattikorkeakoulussa agrologiksi ja teemme tilaustyönä opinnäytetyön Pohjanmaan hevosjalostusliitolle ja Hippokselle. Työmme aiheena on C-ajolupakurssin lähetystapojen opetusmateriaalin kehittäminen. Tämän vuoksi pyrimme kyselemään kouluttajien näkemyksiä, jotta saamme selville tärkeimmät kehittämiskohteet ja näin ollen pystymme tekemään mahdollisimman hyvin kaikkia palvelevan opetusmateriaalin. Uuden opetusmateriaalin on tarkoitus tulla käyttöön koko maahan ja nyt teillä on loistava mahdollisuus vaikuttaa sen sisältöön!

Alla on lista kysymyksistä, joihin toivomme vastaustanne. Kysymyksiin voi vastata suoraan sähköpostitse.

1. Mitkä asiat lähetystavoista on helppo opettaa?
2. Mitkä asiat lähetystavoista on vaikeaa opettaa?
3. Kuinka lähetystapojen opettaminen olisi helpompaa?
4. Onko sinulla käytössä jotain hyväksi havaittua menetelmää lähetystapojen opettamiseen?

Myös muut kommentit ovat tervetulleita!

Kiitos ajastanne!

Terveisin Marjut Luoma ja Anni Reinikainen

Linjalähetys

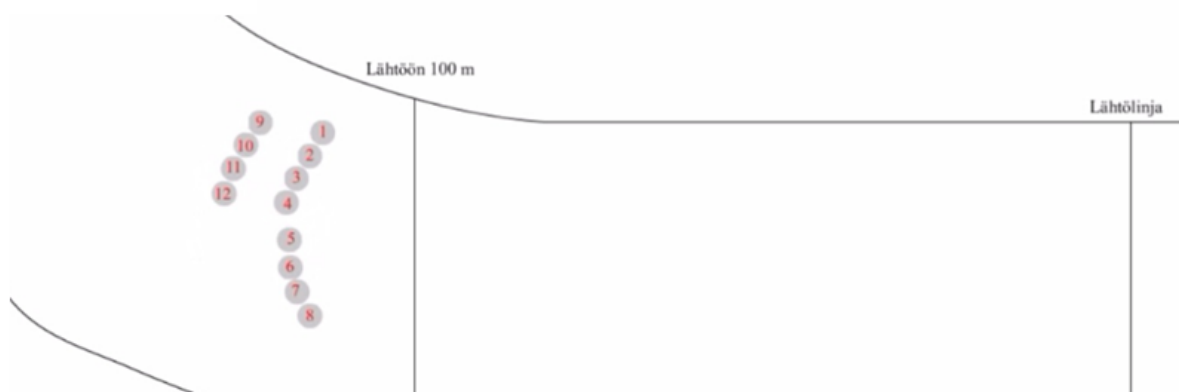
§ 52.2 Linjalähetys

Suomen Hippos ry - Raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö
Finnish trotting and breeding association

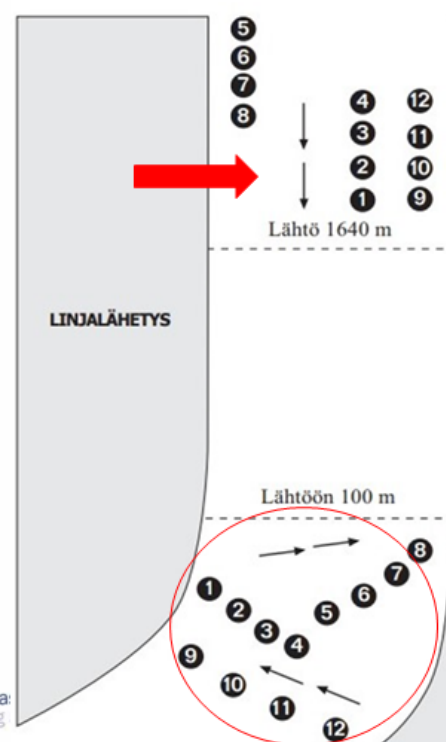
§52.2 Linjalähetys

- Jos ryhmäajossa ei voida käyttää lähtöautoa rataolosuhteiden, lähtöauton rikkoontumisen tai muun syyn vuoksi, lähetys tapahtuu linjalähtönä

- Hevoset lähestyvät vähintään **100 metriä** lähtölinjan takana sijaitsevaa linjalähdön kääntymispaikkaa kilpailusuunnan vastaisesti kahdessa jonossa
- Sisäradan järjestys 8 - 7 - 6 - 5
- Ulkoradan järjestys 1 - 2 - 3 - 4 - 9 - 10 - 11 - 12
  - Toisen rivin hevoset 9 - 12 voivat muodostaa oman jonon eturivin hevosten 1 - 4 ulkopuolelle, jos tähän on riittävästi tilaa.
- Sisäradan valjakoiden tulee olla n. kaksi valjakon mittaa jäljessä ulkoradan valjakoita.

Suomen Hippos ry - Raviurheilun ja hevoska:
Finnish trotting

- Jonot kääntyvät kilpailusuuntaan kääntäjien ohjeita noudattaen. Toisen rivin hevoset 9 - 12 kiertävät sisäradalle kääntyessä numerojen 1 - 4 vasemmalle puolelle ja hakevat määrätty paikkansa.
- Lähtöradan 5 valjakko on **vastuullinen valjakko**, jota muut eivät saa ohittaa ellei se laukkaa tai mene peitsiä.
- Jos vastuullinen valjakko 5 laukkaa tai menee peitsiä, on eturivin seuraava sisempänä oleva eli nro 4 vastuullinen valjakko jne.
- Noin 20 metriä ennen lähtölinjaa, kun hevoset ovat samassa rintamassa, vauhtia voidaan kiihdyttää.
- Ajanotto alkaa, kun ensimmäisen hevosen turpa leikkaa lähtölinjan

Suomen Hippos ry - Raviurheilun ja hevoska:
Finnish trotting

